

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

csanádi egyesült vasutak palotájában, főbejárati udvarban. — Kéziratokat nem adunk vissza.

Telefon-szám: 357.

ELŐFIZETÉS: Helyben 1 évre 12 frt, 1/2 évre 6 frt, 1/4 évre 3 frt, 1 óra 1 frt. — Vidéken 1 évre 14 frt, 1/2 évre 7 frt, 1/4 évre 3 frt 50 kr, 1 óra 1 frt 20 kr.

HIRDETÉSEK: 6-hasábos petit sor egyszer 10 kr, minden következőnél 8 kr. Bélyegdíj külön 30 kr. Nyilttér sora 20 kr.

KIADÓ-HIVATAL:

ARADI NYOMDA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG (az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában.)

Telefon-szám: 161.

egyszer az új választások.

Arad, augusztus 24.

(.) Az ellenzéki politikusok folytonosan Damokles-kardot éreznek fejeik fölött: az országgyűlés idő előtt való feloszlását. Ez kergette bele őket az idő előtt való korteskedésbe, választási mozgásokba s a kormány ellen való kifakadások egy részébe. Ez zavarta meg nyári üléseiket, babéraikon való gondatlan pihenésüket.

Nos, hát most megkapták a megnyugtató. Szavahihető oldalról az a kommu-nista röppent ki, hogy a ciklus befejezése vagy az idő előtt való feloszlás — *csak az ellenzékétől függ.* E kérdés-sorsra a tisztelt tuloldali pártok ke-nyesen letéve. Magatartásuk lesz döntő a kormány elhatározására. Ha a nyugodt, nyilvános tanácskozásokat lehetővé te-lik, kihuzzuk az egész időt február közepéig; ha obstruálnak *Ugrommal*, vagy inkriminálnak a nemzeti párttal, egyszóval: a kormány azt látja, hogy a munkát északarva megnehezítik, vagy pláne akadályozzák s az ügyek menete elé-lyes párttaktikából és ellenszemből kíméletlen akadályokat gördítenek: ak-kor az országgyűlés meghalt, mielőtt a törvényhozási útját találta volna. Az ellenzékétől

Erre pedig valószínűleg azt fogják hirtetni, hogy ez az elmés találmány lep-keztetett szájkosár akar lenni az ellenzék számára. Előre halljuk a szinpadai meny-

dörgéseket a szólásszabadság védelmében s az alkotmánytani fejtegetéseket a kormányfenyegetések veszedelmességéről. — Mert az ellenzék azt szeretné, hogy a kormányra éhezett kecske is jóllakjék, a ciklus hátralevő káposztája is megmaradjon. Ők pedig csak úgy tudnak jóllakni, ha a parlamenti életet minden lehető rakoncátlankodásra fölhasználják. S különösen nagy étvágyuk lehet épen most, midőn a közelgő új választásokra elő kell készíteni a talajt.

Hát, ha ilyes indokokat imputálnak a kormánynak, merőben téves utakon járnak. Eltekintve attól, hogy a komoly magaviselet, s a képviseleti alkotmány érdekeinek tiszteletben tartása minden ellenzékétől szintén állandóan megkövetelendő, a jelen pillanatban különleges indokok is forognak fönn arra nézve, hogy ok nélkül ne vesztessük az időt. S mi több, ez okok bekövetkezése is az ellenzéknek tulajdonítható. Kizárólag az ellenzéki pártok eddig tanúsított magatartása az oka annak, hogy ennyire körmünkre égett a gyertya.

Mert oda égett. Rövid az idő s aránylag sok az elintézni való. Ezért kívánatos, hogy az ellenzék ne haza beszéljen, hanem a tárgyhoz. Ezért tartjuk természetesnek és minden egyéb mellékes indoktól tisztának azt az illetékes körökből kiszivárgott nézetet, hogy az országgyűlés élete *az ellenzékétől függ.*

Ami az időt illeti, hiszen azt már mindnyájan tudjuk, hogy a mandátum a

jövő februárban jár le. A munkára nézve is tájékozva vagyunk. Az igazságügyi reformokat a kormány ígérete és a közönség sürgetése és érdeke, az évi költségvetést és a kiegyezési tárgyalásokat törvényeink teszik halaszthatatlannak. Az országgyűlés új költségvetés nélkül föl nem osztható, a vámszerződés, ha az új alku nem sikerül, ez év végén fölmondandó. Tehát mind fontos, sürgős, elodázhatatlan ügyek.

Még leginkább a vámszerződést lehetne a sorozatból kivenni s ez év végén a fölmondást megtenni. Lehet, hogy erre is kényszerülünk, de ha az időből kifutja, mégis jó volna mindkét félre nézve az előzetes megegyezés, ami a törvényhozás nélkül nem történhetik. Az igazságügyi reformok nem tehetők félre, mert azok iránt a kormány már ismételtelen csaknem kötelezettséget vállalt, sőt az ellenzék részéről szemrehányásokban is részesült, hogy csak mindig igéri, de nem teljesíti, mintha bizony eddig is nem a tuloldalon tapasztalható időfecsérlések késleltették volna. De későbbre se halaszthatók, mert ha a kormány a sorrendet megváltoztatva, a költségvetés utánra hagyná, az ellenzék volna az első szemrehányással, hogy ime a kormány újra megszegte ígéretét s a gyanúsítással, hogy ime a kormány csakugyan azért siet a költségvetéssel, hogy aztán az országgyűlést idő előtt haza küldhesse. Tehát a viszonyok mindenképp úgy alakultak, hogy a még hátralevő rövid idő

Dr. Langy's „Aradi Közlöny” tárczája.

Szerkesztő: A dúsgazdag.
Octave Mirbeau.
Francziából: Elek Arthur.

I.
Loqueteux Jean, mikor már belefáradt a munkába, végig terült az ut lejtős felén; legvégén pedig hűsen tartotta az árok, amely a napfényt záportól még nedves volt. A nap lassan tűnt le a kiszáradt útra, a meleg fénytől az embert. Loqueteux Jean a válláról kavicsoval szinig télt tarisznyát kirakosgatta a sok kavicsot a földre, majd aztán nagy komolyan, méltósággal a szarkákra helyükre és ezt dűnyögte:

— Számadásnak semmi híja... Még a tíz millió... Pedig hát isten 24 per-furcsa!... Hiába adok belőle mind, egy peták se hibázik a pénzből millió... így nil...

Dr. Kepe... méregette az átalvetőt, megdöbbenve meglátta, aztán felsóhajtott:

— Langy... nehéz ez a tíz millió! A valószínűleg eredetén elkinosta, még a vesém is megérezte. Hej! ha megvolna még a feleségem segitene! De meghalt ám, megérezte. A mikor olyan nagyon gazdag... Minden a fiam is meghalt, tudja isten... Ugyan... Csak kocsim volna legalább,...

a melyet magam huznék, vagy a mely elé kutyát foghatnék! Istenkém, de fáradt vagyok! Bizony, bizony nyomoruságos ember néha a milliomos is... bizony, bizony sajnálni való! Ó! Jézus uram, de nagyon sajnálni való!... Nezem, lám, tíz millió van. Pedig megvan, hiszen érzem, itt van a tarisznyában. Aztán mégis az uton hanyódom, akár csak valami csavargó.

A járástól felpuffadt, meztelen lábát oda-dörzsölgette a puha, friss fűhöz.

— Igazán! akárhányszor jobban szeretném, ha én is szegény ember volnék, olyan, mint azok, a kik az országuton csavarognak... ha rongyos koldus volnék, ha egy sou se volna a zsebemben s az utasok jólelkűségéből kéne élnem! Isten bizony, jobban szeretném!

Loqueteux Jean szinte meztelen volt, csak néhány rongy fűtte... vagy dehogyan rongy, inkább mocskos csafat volt az, foszlány, a mit a rátapadt sár tartott csak össze. Mellényének hasadási mögöl ki-kitetszett vörös, felpattogzott bőre. Szakalából szalmaszál, pehely csüngött le s olyan volt az egész, mint egy szézilált verébfej.

Zsebéből kikotorászott néhány darab kenyérhajat, feketét, keményet, mint a kőszén, aztán lassan, szabályosan rágni kezdte. Ropogott a kenyér, mintha kavicsot morzsolna.

Egyszer-egyszer abbahagyta az evést és tele szájjal és vérző innyel dörögte:

— Perse, hogy nem értem... Tíz millió van... Itt van előttem, ez a két karom a megmondhatója, annyit vehetek el be-

lőle a mennyit akarok!... De számár is volnék, ha nem vennék, a mikor sose fogy belőle semmi... Rápcosékolom a sok koldusra, a kit az uton találok... a sétáló katonákra... a vén emberekre, a kik ajtójuk előtt totyognak... a szép leányokra, a kik dalolva járnak a sövény mentén... Sohase szakad végük... Sose szerezhettek más kenyeret ennél itt ni... Bizony, mondom, rossz ám ez... Megérezik rajta a sár, meg az izzadság... tudom is én, még mi minden... Még a disznónak se kéne!... Már est meg sem értem...

Fejét rázta, megtapogatta átalvetőjét, aztán folytatta:

— De a tíz millió azért megvan, az szent... ehun ni... érzem... Gazdag vagyok!... oszt még csak jól se lakhatom... No már ez sok!... Agyban sem alhatom, de még csak... viskóm sincs, a mi mögé elbujjak a nap, vagy a fagy elől... Es a többi ember örökösén kerget; valahány kutya van, mind megmarna, ha valahoya betérnek... Bizony sok ez már!... El se hinné az ember!... De rosszul is forog ez a világ.

Mikor elkészült az evéssel, elnyújtzkodott az árok-szélén, tarisznyáját térdei közé szorította s nyugodt, mély álomba merült.

II.

Loqueteux Jean még azon napon elfogták a csendőrök az uton, a hol bizonyára ragyogó palotáról, pompás étellel, fehér kalács-csal megrakott asztalról álmodott. És mivel hogy beszédéből kivették, hogy nem csavargó,

munkaanyagának sem mennyiségén, sem sorrendjén nem igen lehet változtatni, hanem azon kell igyekezni, hogy lehetőleg mindent elvégezzünk.

S ha ez nem sikerülne, ennek csak az ellenzék lehetne az oka. A kormány az igazságügyi reformokkal készen várja az újra összegyűlő képviselőházat, a mely azonnal munkához foghat. A költségvetéssel is elkészült annyira, hogy a pénzügyminiszter mindjárt az első ülések egyikén megteszi előterjesztését. S a míg a bünvádi eljárást tárgyalják, addig a pénzügyi bizottság is elkészülhet jelentésével úgy, hogy a törvényhozás nyomban és egyhuzamban tárgyalhat tovább. Ez alatt pedig a kiegyezés is oda érik, hogy a döntő forum végezhet vele.

Mindaz jól ki van számítva és sikerülhet is, ha . . . Igen, ha ez a „ha” is beválik a jobb föltevés szerint. Ha az ellenzék eredményekbe fekteti az ambícióját, nem parlamenti botrányokba, párttaktikába és korteskedésekbe. Amit annyival is inkább remélünk is most, az új választások küszöbén, mert a szünet alatt tapasztalhatta országszerte, hogy a korteskedésekre nagyon szerencsétlenül választana oly parlamenti viselkedést, aminőben nem rég excellált. A közvélemény torkig van az idő pocsékolásával s az oly jelenetekkel, amilyenekben az utóbbi időben részünk volt.

Ily körülmények közt teljes joggal hárihatjuk a legközelebbi idő fejleményeiért a felelősséget *kizárólag az ellenséki pártokra* s nyugodtan várhatjuk azt a közel eső pillanatot, amikor a közvélemény mindnyájunk fölött itélni fog.

A képviselőház újra összegyűlésének első napján, szeptember 3-án, a rendes szokástól eltérőleg nem csupán a további napirendet megállapító formális ülést tart, hanem nyomban fölveszi érdemleges tanácskozásainak fonalát a bünvádi eljárási törvényjavaslat tárgyalásának megkezdésével. A megelőző napon, szept. 2-án, értekezlete lesz az országgyűlési szabadelvű pártnak, ugyancsak a bünvádi eljárási törvényjavaslat ügyében. A törvényjavaslat fontosabb rendelkezései közül jóformán csak az ügyész hatáskört illetőkre nézve fo-

részegesnek nézték, rásütötték, hogy veszedelmes ember, talán gyilkos is, de legalább is gycitogató, végül pedig elhurcolták a városba s durva módon elosukták a csendőrsorban. Mitán multjáról alaposan kikérdezték, börtönbe vetették, a hol megbetegedett, majd onnan a kórházba, ahol kevésbe mult, hogy meg nem halt.

Hogy felépült, az orvos tudós értekezletben megállapította, hogy a szegény ördög elméje megháborodott s az örültek házába küldötte. Loqueteux Jean oszondesen és udvariasan viselkedett, mindent elkövetett a maga igazolására, szerény és válogatott kifejezésekkel emlegette tiz millióját és nagy összeget ajánlott fel jótékony célra. Kezdetben ügyet se vetettek rá, majd keményen rá-rámordultak s egyszer csak rácsukdottak a tábolyda súlyos kapui.

Loqueteux Jean most, mintán hivatalosan kimondották, hogy bolond, ezen az új pályáján végtelenül csöndesnek, szolgálatra késznek, hasznavehetőnek mutatkozott. Mig kezdetben a csendes örültek osztályában tartották, két év: megfigyelés után, hogy semmitől sem veszedelmes roham nem tört ki rajta, úgy szólván szabadjára bocsátották; tudniillik olyasfajta mindenféle dolgot. Sőt néha bizony külső munkára is használták, kényes küldetésekkel bízták meg, a melyek erkölcsi felelősséggel jártak: ő pedig mindent kitűnően, értelmesen, hűségesen elvégezett.

Fogságának kezdetén sokat beszélt fontoskodó arccal az ő tiz milliójáról. Ha megpillan-

rognak fönn nézeteltérések a különböző pártok jogászai között, úgy, hogy a törvényjavaslatnak képviselőházi tárgyalása előreláthatólag nem fog igénybe venni tiz-tizenkét napnál hosszabb időt.

A kétlelkű pártvezér. Ugron Gábor a dunapataji választókerületben a maga és pártja nevében Förster Ottót léptette fel képviselőjelöltül. E kerület függetlenségi választóinak nagy része azonban, ellentétben az Ugron-párttal, feltétlenül híve az egyházpolitikai reformoknak. Hogy a választók aggodalmait megnyugtassa, nemcsak azt az ünnepélyes kijelentést tette, hogy a revíziót nem fogja követelni, hanem egyenesen el is ítélte a néppártot, veszedelmesnek bélyegesvén a párt elveit és törekvéseit. E nyilatkozat után az optimisták azt hitték, hogy most már minden akadály el van háruva a két függetlenségi frakció egyesülésének útjából és már is látták Ugront, Kosnuth Ferenczet és Eötvös Károlyt egy csapatban küzdeni a szabadelvű politika és a függetlenségi eszmék érdekében. Az optimisták e reménységének valósult helyett azonban egész más valami következett be. A dunapataji kerület néppárti választói Ugron nyilatkozata miatt megnehezítettek és az Förster jelöltségére eléggé veszedelmes dolog volt, mert a kerület néppárti választói elég nagy számban vannak, hogy támogatásuk nélkül Förster elveszítse a harcot. Hogy az elégedetlenkedő néppártot lecsillapítsa, Ugron Bartha, Várady és Kozovári Kiss István hívei társaságában újra leutazott Duna-Patajra s ott többek jelenlétében azt a határozott nyilatkozatot tette, hogy ő és pártja igenis követelni fogják a revíziót. Most már az a kérdés, hogy a kétlelkű pártvezér nyilatkozatai közül, melyik fejei ki az igazságot? Valószínű az utóbbi s a mult vasárnapi híres enunciació csak arra való volt, hogy a függetlenségi párt azon tagja, kik hívei az egyházpolitikai reformoknak, lépze menjenek és szavazatukat Försterre adják. De mi lesz most már a fennen hangosított egyesülésből, a mely ily gyöngye erkölcsi alapokon áll s főleg mit fognak tenni a félrevezetett szabadelvű függetlenségi választók?

A somorjai megnyilatkozás.

— Apponyi Albert gróf beszéde. —

Borongos, hűvös augusztusi napon — az időjárás szinte meghazudtolta a kalendáriumot — tartotta meg vasárnap régen várt, „nagybeszédét” az eberhardi pihenő után Apponyi Albert gróf Somorján. A megnyilatkozást érdeklődés várta az egész országban, mindössze Somorja községe és a környék tanusított érthetetlen közönyt a nemzeti párt vezé-

totta valamelyik szerencsétlen panaszkodó bajtársát, vizasztalgatta:

— Ne sirj, no . . . Bátorság . . . Csak kijussak innen, majd megkeresem akkor a tiz milliómat — jut abból neked is vagy egy millió . . .

Ilyenformán a tiz millióból százat is eligért már. De rögeszméje egyre homályosodott, mig végre is annyira elhalványodott agyában, hogy már az orvos, meg az igazgató fogós kérdései sem ejtették zavarba. Ha az igazgató ügyesen, finom célzásokkal visszaidézte emlékeztetőbe betegségének okát, Loqueteux Jean elmosolyodott, vállát vont, mintha azt mondaná:

— Igen, igen, bolond voltam hajdanán . . . azt hittem, igazában volt tán tiz millióm . . ., de most, most jól tudom, hogy csak kavics volt az egész.

Több éven át egyetlen egyszer se hazudtolta meg magát.

Mindenki azt hitte, hogy meggyógyult s már az is szóba került, hogy szabadjára bocsátják. Maga is könnyögött érte, hadd láthassa meg a csürökét, a mikben annyiszor meghált, a csillag égnek ragyogó mennyezetét, a füves lejtőt, a melyre annyiszor nyomta le a fáradtság. De az orvos habozott még.

Egyszer reggel Loqueteux Jeant a végső kísérletre hívták le. Az igazgató a rendesen is komolyabban ült az asztalnál, azonkívül meg a tábolyda többi tisztviselője is jelen volt.

— Loqueteux Jean — kezdte az orvos — elbocsátjuk magát . . . De előbb volna

rének szónokiata iránt. A kis csallóközi mezőváros piacán épenséggel nem tolongott a nép, zászló is összesen négy darab lobogott a házak ormain, Bécs felől hűvös szél fujdogált, az emberek aggodalmasan tekintettek az égboltozat felé, mely állandóan esővel fenyegetett.

Aimos hangulat uralkodott S á g h y Gyula választó városában, egészen addig, a mig délután háromnegyed négy órakor megérkezett Eberhardról Apponyi Albert gróf.

A nemzetiszínü drapériákkal bevont szöszék mellett elhelyezett cigányzenekar, a mint Apponyi gróf kocsija láthatóvá lett, tust huzott, a közel háromszáz főnyi közönség pedig néma lelkesedéssel várakozott tovább.

Gróf Apponyi Albertet, a ki négy óra után S á g h y Gyula és gróf Esterházi Mihály kíséretében jelent meg, éljenzéssel fogadták.

S á g h y Gyula tartotta meg először beszámolóját. Kijelentette, hogy röviden kíván szólni. Az egyház politikai törvényekről szólva kijelenti, hogy azokat megváltoztathatatlanoknak nem tartja, de elítél minden erőszakos törekvést. A kuriai bíráskodás most tervezett formájában nem kell neki. Mikor Apponyi gróf nevét említette, hirtelen nagy zaj támadt.

— Eljen Apponyi; de nem S á g h y! Apponyit halljuk! Eljen Apponyi! Abozug S á g h y! Menjen a József-majorba! (A csallóközi viczinálisnak ugyanis itt van a legközelebbi állomása, — pedig a Somorjaiak is szerettek volna állomást.)

Egy másik csoport S á g h y-t éljenzte, a ki beszédét folytatva, szomorúan és hangosan szólt a kormány párturalmi törekvéséről. Kijelenti, hogy a nemzeti párt Horánszky indítványának el nem fogadása esetén a junctimhoz fog ragaszkodni a gazdasági kiegyezés kérdésében. Egyébként kéri a választókat, tömörüljenek az ellenzék zászlaja alatt.

A jó félóráig tartott „rövid” beszéd után erősen megéljenztek — gróf Apponyi Albertet.

A nemzeti párt vezére a parlamenti szöszéknek megfelelőleg az előtte szólott beszéddel kíván mindenképp foglalkozni. Kijelenti, hogy mint a kerület választója, teljes bizalommal viseltetik S á g h y Gyula iránt és kéri a választókat, hogy a nemzeti párt e régi bajnokához ragaszkodjanak továbbá is. Szólni kíván az ország mostani válságos helyzetében követendő eljárás felől. Nem szólt pártkérdésről addig, mig a millenáris ünnepe egy táborba hívta a nemzetet, de nem szabad hallgatnia tovább, mert két olyan nagyfontosságú mozzanat áll előttünk, a melyek kell, hogy összekövésre birjanak minden honpolgárt. Az első

még egy néhány kérdésem. Ugyeljen, hogy jól feleljen rájuk . . .

Az örülteknek néha csudálatos a sejtő képességük. Loqueteux Jean ellenséges indulatot érzett ki az orvos szeméből, érezte, hogy a bírái mind csak azért gyűltek össze, hogy kelepezőbe osalják . . . Észméje támadt hirtelen. Megszólította az orvost.

— Doktor ur szeretnék valamit mondani, de csak doktor urnak . . . egy pillanatra csak . . .

Mikor egyedül voltak, oda hajolt az orvoshoz:

— Doktor ur . . . Nekem innen ki megszáj jutni, . . . érzem, hogy doktor ur nem akarja . . . No hát, ha kijuthatok . . . Ugyeljen ám jól . . . adok az urnak egy milliót! . . .

— Igazán? . . .

— Megesküszöm rá, doktor ur . . . Vagy ha egy millió nem elég, hát adok kettőt.

— Hol van a maga sok milliója, szegény Loqueteux batátom?

— Azt csak én tudom, doktor ur, eldugott helyen vannak a millióim . . . egy fának a tövében, egy nagy kő alatt . . . Azóta talán bizony már meg is kölykezték! . . . De csöjt! . . . ehun az igazgató ur . . .

Es még azon estén visszakerült Loqueteux Jean az örültek osztályába; ott sáhajtotta társai körében:

— Duszgazdag vagyok! . . . Azért nem bocsátanak el, Duszgazdag vagyok!

az Ausztriával kötendő gazdasági kiegyezés, melyről bőven, a második az általános választások közlése, a melyről csak röviden kíván nyilatkozni.

A vám- és kereskedelmi szövetség kérdésében részletesen nyilatkozni, a nemzeti párt programjának világos szavai után, feleslegesnek tartja. Ezt a programot elvben, meggyőződésben magáévá tette már rég az egész ország, de a hiba a szívből, az akaraterő hiányában van. Nem tudnak lemondani az emberekről. A lemondás alatt azonban nem a haza javáról, a nemzeti érdekről, hanem az egyéni érdekekről való lemondást érti. Az ilyen lemondás áldozat, a melyet az egyén a nemzeti boldogulás oltárára helyez.

A gazdasági kiegyezésnek elvben nem elengedése a nemzeti párt, de legyen ez jó egyezés, olyan, a mely becsületesen megadja mind a két szerződő félnek a maga javát. De a kiegyezés kérdésébe egyszerre belekerült szinte végzetes erővel a kvóta kérdése. Az osztrák szerződő fél a kvóta felemelését kívánja, Magyarország erőteljes gazdasági fellendülésének ürügye alatt. — Nagy meglepéssel konstataja Apponyi, hogy a követeléssel szemben Magyarország osztatlan közvéleménye egyhangulag foglalt állást. — Számok bizonyítják az osztrák követelések jogosulatlanságát, a magyar álláspontnak — mely az eddigi arányhoz ragaszkodik — jogosultságát.

Igaz az, hogy Magyarország gazdaságilag haladt, fejlődött, de ez a haladás nem a nyagi, hanem a technikai. Ami azt jelenti, hogy Magyarországon most jobban dolgoznak, de nem azt, hogy most több jövedelmünk volna. Ezt a technikai haladást most élénkén illusztrálja József főherceg kiállítási pavillonja; a hol szép sorrendben van kimutatva, mint termelt évről-évre többet, jobbat a főhercegi uradalom, de ki van mutatva az is, hogy mind a fejlődés dacára mint csökkent évről-évre a jövedelem. Hiszen a javainkat kiállíthatjuk, de a bajainkat nem hurcolhatjuk a kiállításra. A mezőgazdasági válság lesújtja Magyarországot, de Ausztriát legfeljebb csak érinti, mert Ausztriának hatalmas, nagy, erős és gazdag ipara van.

Nem áll tehát, hogy mi Ausztriával szemben gazdaságilag haladtunk volna. A vámszövetség hasonlíthatatlanul előnyösebb az iparállamra, mint az agrár államra nézve, mert a közös vámterület az utóbbit szinte gyarmatává süllyeszti az előbbinek. Es ize, Ausztriában már foglalkoznak a földadó leszállításával, nálunk erről szó sem lehet. Mert ott már ki van építve az állam, nálunk teendők egész sorozata vár még elintézésre és költségre. A ki tehát adószállítást merne igényelni, az tudatosan ámit. Közigazgatás, közoktatás és humanitás óriási összegeket kívánnak még tőlünk, pedig a magyar nemzet adózási képessége már az a szénás szekér, amelyikre már ellentétben a közmondással — egyetlen szénaszál sem fér.

A kvótát emelni tehát a legteljesebb letelenség.

Ismétli, hogy örvendetes egyértelműség van ellenzéken és kormánypárton az iránt, hogy a kvótát emelni nem lehet. Most hát az a kérdés, mi itt a teendő e veszély elhárítására. Mert az olyan meggyőzés, mely ellenzi a kvóta felemelését, de azt meg nem akadályozza — filátusi kézművés. Hogy mi itt a teendő és hogy mit kell tenni a kormánypártnak, hogy vele egy uton haladjon és vele kezét fogva küzdjön a haza javáért — el fogja mondani.

Kijelenti azonban előre, hogy a kormány iránti bizalma, a legutóbbi választási visszaélések, a belgrádi zászlósértés és a „treuga Dei” meghiusultja után, — nem lehet teljes. A kuriai bíraskodás tárgyalásánál tett indítványát egész osztrák kormányparti képviselő foglalta rokonszenvennel, — és azután leszavazta vala-pennyi.

De most több reménnyel néz mégis a jövőre, mert a kormánypárt igazi szellemi vezetőségét most kettős felelősséget kell hogy érezzen. Magyarország mostani, tehetetlen kormányát ők hozták a nemzet élére, ize kiderült, hogy ez a kormány teljesen képtelen, — reméli tehát, hogy belátva ezt a csalódást, azok a kiváló kormánypárti egyéniségek ráternek az igaz, a helyes útra, — a melyen ő is áll. Itt találkozhatna ezt reméli, hiszi és óhajta

Tudvalevő dolog, hogy ha a kvótakérdésben meggyőzés nem sikerül, a döntés a Felsége kezében van. Ha a Felsége egyéni ténye volna e döntés, örömmel, megnyugvással várna azt kezéből. De tudvalevő dolog, hogy e döntés kormányzati cselekmény, irányító ereje a két kormány érvelésének ereje. A király tanácsosai szavait mérlegeli és hatalmas szava annak ad igazat, a kinek a beszédében több az igazság, több a meggyőző erő. Fel kell tehát tártani a király előtt őszintén, becsületesen, hogy nagyobb áldozatra, több teher elviselésére ez a nemzet nem képes. Es a király nem fog dönteni a nemzet ellenére.

Hogy mi az ő véleménye a kvóta kérdésében, azt elmondotta a sajtóban, az ő előzetes tudtával és az ő teljes hozzájárulásával a nemzeti párt vezére, Horánszky Nándor.

Igaz, hogy Horánszky indítványa elodázása a kérdésnek, de elodázása azért, nehogy a kiegyezési tárgyalások megfenekeljenek, nehogy az ország még több terhet legyen kénytelen venni már is roskadó vállaira és nehogy a Felségre háruljon a döntés kötelessége.

Mindenki nyilatkozott már a kvóta-kérdésben, csak a magyar kormány hallgat konokul. Ezt a bujdosit már a kormány támogatói is megunták. Ha a parlament összeül, első kötelessége megkérdeni a kormánytól, hajlandó-e teljes befolyását érvényesíteni, hogy a királyi döntés a mi érdekeink mellett történjék. Ebben a kérdésben várja először a kormánypárt rokongondolkodású tagjainak őszinte hazafias támogatását.

Lesznek olyanok, a kik hajlandók újabb anyagi áldozatokra, újabb morális kárpótlások, újabb alkotmányos garanciák, nemzeti kedvezmények árán. Ő nem hajlandó erre. A mire a 67-es kiegyezés alapján jogunk van, arra jogunk van ingyen; azt megfizetni külön nem kell, nemzeti jogokat pénzen vásárolni pedig Ausztriától nem akar. Az italfogyasztási adó rendezése is nem kárpótlás, hanem kötelesség.

Eliesen kikel Tisza Kálmán nagyváradi beszéde ellen. Deák Ferencz szellemének nem az a párt az igazi örököse, mely a kiegyezési törvény hiányosságait jogteladások indoklására használja fel, hanem az a párt, a mely a meglevő helyes alapokon tovább építeni akar.

A kereskedelmi és vámszerződést, a kvóta kérdés megoldása előtt — megkötni nem szabad.

Ha volnának olyan törvényeink, a melyek Magyarország külön vámterülete esetén nekünk nagy vámjövödelmeket biztosítanának és piacainkat e különválás esetén elmaradhatatlan nagy ráskodtatások káros hatásától megóvnák, a szerződés meg nem újításától egy csöppet se félne. Ilyen törvények hiányában azonban erre nem törekszik; de szabad kezét akar Magyarországnak a kvóta kérdésében s az erre irányult küszdelemben elvárja kormánypárti barátainak támogatását.

Attérve a választásokra, sajnálattal konstataja, hogy ez az ország is be van hálózva, sőt sok helyen meg van mételvezve, annyira, hogy ma már megmosolyogják azt az idealistát, a ki a választók meggyőzésére hivatkozik. Ize, van egy vármegye, mely felirt az egyházpolitika ellen, mielőtt a javaslatok törvényynyé lettek; — és egy hónap mulva bizalmat szavazott annak a kormánynak, a melyik e javaslatokat törvénynyé tette. Közben nem történt más, — csak egy — főispán választás.

Az alkotmány jog, a mely nekünk adatott, — és kötelességünk, hogy azt megőrizzük, megtartsuk, utódaink számára megóvni-magunk. A ki e jogot eladja, áruba bocsátja, — az hitvány ember.

A nemzeti párt két kérdéssel lép majd a választók elé. Az első az: akarják-e, hogy Magyarország a kvóta felemelésével újabb terheket vegyen magára még pedig úgy, hogy ezért semmi kárpótlást ne nyerjen; a második az: akarják-e újból egy olyan párt kezébe letenni a haza kormányzatának sorsát, a mely a védőerővita alatt kész lett volna alkotmányunk egy rendelkezési jogát is a hirhedt 14. §-ban feladni?

Es végül meg fogják kérdezeni, akarnak-e minden presziótól, minden nyomástól, minden illetéktelen befolyástól és főként minden hivatalos erőszakoskodástól mentes tiszta választásokat? Ezekkel a kérdésekkel fognak a vá-

lasztóközönség elé lépni a régi szent, tiszta, becsületes lobogó szárnyai alatt. Fuzióról beszélnek a nemzeti párt elveinek feladása mellett. Ő szívesen kezét fog a haza javára mindenkivel, de elfeladás, a haza érdekeinek porba ejtése árán becsületlen alkut nem fog kötni soha. Ha a nemzeti párt a választások alatt elbukik, elbukott a kiegyezés, — mert annak igazi szelleme nem a kormánypártban, hanem a nemzeti pártban él.

Bittó Béni főldbirtokos, a pozsonygyei nemzeti párt elnöke köszönte meg a vezér megjelenését, azután csendben széteszött az időközben vagy ötszáz töre felszaporodott közönség.

IDÓJÁRÁS.

Légyomás: reggel 7 órakor 758.5 milliméter, délután 2 órakor 760.8 milliméter. Hőmérsék: reggel 7 órakor $0^{\circ} + 13.8$, délután 2 órakor $0^{\circ} + 15.7$. Szél iránya és ereje: reggel 7 órakor N. 4, délután 2 órakor N. 3. Felbősz: reggel borult, esik, délután borult. Csapadék az utóbbi 24 órában: 39 milliméter szélviharral, zivattal

A néppárt a szomszédban.

— Saját tudósítónktól. —

M.-Kovácsné, augusztus 24.

A békés Csánád megye földjén is tarlózni óhajt már a sáska had. A néppárti apostolok a tegnapi vasárnapon Mezö-Kovácsházát lepték el, hogy megtartsák nagygyűléstüket s előkészítsék a talajt — a választásokra.

A nép, az istenadta nép, érthető kíváncsisággal tekintett a négyülés elé. Már perze olyan fajta kíváncsisággal és érdeklődéssel, mint a minővel vásárokon a forgókomédiák, panorámák, Paprika Jancsik s állatsegleték elé szokott tekinteni. A medvét akarta látni csupán, hogy aztán elmondhassa, hogy látta. . .

Valóban, hasonlított is a szent gyülekezetet egy ilyen, vásári dobbal összezsúfolt szinjátékhoz. A papok és a néppárti korifeusok hetek óta csalogatták be a publikumot és sikerült is rimánkodásukkal elérni, hogy a dicső nap reggelén nagy sokadalom verődött össze a környékről.

— Gyerünk komám — biztatták egymást a jóképű magyar gazdák — ilyen urikomédiát máskor pénzért se igen fogunk látni!

Vasárnap reggel érkezett meg a néppárt egyik generális grófja: Eszterházy Miklós Móricz ur.

A mint néppárti hiveivel s a kíséretében jött tuzat pappal a községen végigvonult, a józan gondolkodású falusi lakosság állandó abozug-kiáltásokkal kísérte a szent köcsöt és méltóságos bennlöljöt, a kinek ez a szívélyes ováció aligha esett valami nagyon az inyére.

Az ugynevezett népgyűlés a szokott módon folyt le s a szokott-fiaszóval végződött Kovácsnéján is. Miklós Móricz ur nyitotta meg a gyülekezetet s mellette, mint manuduktor, az apáczaai jegyző működött. A kire nagy is volt a szükség, mert a derék grótot sokszor oserben hagyta a szónoki talentuma.

— Beszéljen az ur, ne h e b e g j e n! — javasolták neki a kíváncsi gazdák. A sikerült közbeszólás hoszu derűtséget keltett.

Es hogy teljes legyen a komédia, kitört a fűsikető füttyölés, láрма, kiáltozás minden formájában.

— Abozug!

— Le a néppárttal!

— Le a papokkal! El kell tőlük venni a vagyont . . .

— Ne hallgassatok! Verjétek őket széjjel!

Spilka Antal szolgabíró több ízben közbelépett s csak az ő erélyességének köszönhető, hogy komoly zavargás és verekedés nem tört ki a gyűlésen.

Különben a gróf ez alkalommal sem

mondott semmi újat: elreozitálta az ilyenkor elmondani szokott predikációját. Közben eldisekedett a familiájával, már a mennyire est a zajos és szünni nem akaró közbekialtás, kacaj, fityülés, sivitás megengedte. Végül összeveszett a szolgabíróval, a ki udvariasan felajánlotta neki, hogy a gyűlés végén az ő hatalma alatt távozzék, nehogy valami baj érje grófi derekát a nép jóvoltából.

Utána **B a k o n y i**, a híres néppárti ügyvéd s néhány pap dikoziózott hasonló sikerrel. Természetesen ők is a néppárt egyedül üdvözítő voltát feszegették. Látva azonban, hogy minden oratori talentum dacára sem boldogulnak, — összedették a sátorfát s elsziettek a disztelen küzdterről a gróf ural együtt.

Denique. Koyáczházán sem lesz a számukra konoz!

M.-Kováczházáról még az alábbi sürgöny vettük:

M.-Kováczháza aug. 24. (Saj. tud. táv.) Mező-Kováczházán a gyűlés nagy bukással végződött. A gyűlés elnöke: Esterházy Miklós Móricz gr. az ellenvéleményiek lármás tiltakozása következtében szóhoz sem jutott. A szabadelvűek a gyűlés színhelyén nagy többségben voltak, s nagy lármával tiltakozott **B a k o n y i**, valamint **K á l m á n** és **B a r t h a** hecczkáplánok lázító beszédei ellen. Az alkotmányos szabadság és a zsidók ellen szónokoltak, de szavukat az 'Abczug! le vele, le a muszkavezetőkkel!' kiáltások elnyomták. Ektelen fityülés is volt. Hogy nyílt verekedésre és vérontásra nem került a sor, Spilka főszolgabíró érdeme.

Egy hordó ménesi.

— A Pósa-estély. —

„A gyorok-ménesi szőlőbirtokosok nevem napjára egy hordó ménesi borral ajándékoztak meg. Ennek a hordó bornak az elfogyasztására van szerencsem meghívni, mint a Pósa-szabadsági rendetlen, — de boromissza tagját.

A bort az „Orient“ éttermében f. hó 24-én este 8 órakor kezdjük inni.

Bort a billikomba!

Budapest, 1896. aug. 10.

Pósa Lajos.

Est a kis levelkét, a mely tulajdonkép nem is level, hanem meghívó egy barátságos órázórára, küldözgette széjjel a napokban a gyermekpósis kedves mestere az ő asztaltársasága tagjainak.

Lett is erre nagy riadalom. Mindenik tag lemondotta a tegnap estére kűtűzött légyottját s trainirozta magát erre a nagy ivodalmi esztélyre.

S az este óriási mulatságot ceptak, öröme Gyorok-Méneseinek, Pósa Lajosnak s az ország összes Lajosainak. Egy szálig ott volt minden tag, még a vidékiek is.

A szóban forgó diszhordót **N i k o l i c s** Döme aradi ügyvéd adta át, talpraesett beszéd kíséretében. Tetszett a beszéd, de még jobban a bor, a melyet rögtön csapra töttek s kellőkép felhátványozott hangulatban elfogyasztottak.

Majd kirukkolt **D a n k ó** Pista az ismert nótafa is és az alábbi alkalmi verset zengette el:

Bort a billikomba, csapon áll a hordó!
Es kell a költőnek, nem a cifra ordó.
Nem kell neki soha érdemkereszt rendjel.
Tudja est Szent Péter, Szent Mihály és Vendel.
Ő neki az ordó Szerecsen mosása,
Aldja meg az Isten, de jó a szokása.

Mi kell a költőnek: eltalálta Gyorok,
A mitől a dalra kedvet kap a torok.
Igaz bor, magyar bor megkereszteltien
Döme! Eszjárásod elfeledhetlen!
Igyuk ki fenéig, ne mondjuk még: Acsi;
Aldjon meg az Isten, édes Pósa bácsi!

Igaz bor, magyar bor, tele tűzzel, kedvel,
A melyet csupán a ménesi hegy termel.

Haj, hogy ha Krisztusnak es jut a kehelybe,
Bizony nem kerül a Geczemáni kertbe.
Igyunk, míg fölfelé nem folyik a Maros
Aldjon meg az Isten téged Pósa Lajos!

Bort a billikomba, csapon áll a hordó!
Fisetünk Foltényi nem kell nekünk kontó.
Máma nem „kis adag“. „Nagy porozió“ járja.
Tudod a világon költőnknek nincs párja,
Aldjon Isten Pósa! Téged is minket is,
Aldja meg ezerszer édes születést is.

As estélyen egy alkalmi lapot szerkesztettek, a melynek felolvasása sok derűtséget okozott a társaságban. Zajosen ünnepezték Pósat, de még Nikolicot is, a ki tudvalevőleg köteleste magát, hogy minden év Lajos napjára jó ménesivel töltve megküldi a diszhordót. Hát csak küldje minél tovább!

IDŐJOSLÁS.

A központi meteorológiai intézetnek Aradra küldött táviratai azerint a mai napra a következő időjárás várható:

— Augustus 25. —

Változó felhőzet. — Hűvös. — Helyenként csapadék.

HIREK.

Arad, augusztus 25.

Napirend:

Augusztus 25. Kedd. Róm. kath. naptár: Lajos király. — Protestáns naptár: Lajos király. — Görög-keleti naptár (augusztus 13.): Maxim. — A nap két 5 óra 10 perczkor, nyugszik 6 óra 52 perczkor. — A hold két 7 óra 48 perczkor, nyugszik 7 óra 48 perczkor.

Augusztus 25. A magyarvárosi polgári jótékony asztaltársaság tízéves jubileuma (Cserebogár borosarnak.)

Augusztus 30. Az aradi közuti vaspálya-társaság rendkívüli közgyűlése délután 8 órakor.

Szeptember 1. Aradmegye központi választmányának ülése délelőtt 10 órakor.

Szeptember 1. Az amerikai szőlőtelep-összevetés közgyűlése délelőtt 11 órakor (Kereskedelmi és iparkamara.)

Szeptember 1. Vöröskereszt-egyleti bál Uj-Aradon.

Szeptember 8. A rendőrhadnagy állásra való pályázatok benyújtásának hatá napja.

Szabadságharozati emléktárgyak országos mezeuma (színházépület II-ik emelet) nyitva van mindennap délelőtt 10—12 óráig, délután 2—5 óráig. Bemenet díjtalan. Költő-könyvtár nyitva van szerdán és szombaton 2—4 óráig és pénteken 11—12 óráig. Helyiség: Polgári iskola földszint.

Vonatok indulása Aradról. Budapest felé: Személyvonatok reggel 3.—, d. e. 11.20, este 9.35, tehervonat személyszállítással d. u. 3.58, gyorsvonat 8.18 d. e. Csabáról: 5.10 reggel naponta, 12.— délben (csak pénteken.) Tóvis felé: Személyvonatok 6.30 reggel, 4.30 d. u., tehervonat 7.35 este, gyorsvonat 7.02 este, Szórsinig: Személyvonat 2.30 d. u., Radnáról: 6.55 reggel (csak vasárnap, ünnepnapon és búcsú-napokon.) Temesvárig: Személyvonat 6.20 reggel, 11.25 d. e., vegyesvonat 5.— d. u. Szeged felé: Személyvonat 4.45 reggel, 8.45 d. e., vegyesvonat 4.10 d. u. Nagy-Halmágy felé: Személyvonat 6.35 reggel, 1.50 d. u., vegyesvonat 11.05 d. e. Mezőhegyesig: Vegyesvonat 2.20 délután.

Vonatok érkezése Aradra. Budapestről: Személyvonat 6.05 reggel, 8.17 d. e., 5.55 d. u., gyorsvonat 6.52 este. Csabáról (minden pénteken) 7.— reggel. Szólsokról: 8.47 este. Tóvisről: Személyvonat 8.55 este, 6.54 reggel, 10.50 d. e., gyorsvonat 8.08 reggel. Radnáról: (csak ünnepen, vasárnap és búcsú napokon) 9.19 este vegyesvonat, mindennap d. u. 3.12 tehervonat személyszállítással. Temesvárról: Személyvonat 8.44 d. u., 10.55 este, vegyesvonat 0.43 d. e. Szegedről: Személyvonat 6.42 este, 10.25 éjjel, 8.45 d. e. Nagy-Halmágy felől: Személyvonat 8.08 d. e., 6.34 este. Vegyesvonat 11.05 d. e. Mezőhegyesről: Vegyesvonat 12.50 délután.

— József főherceg és családja nálunk. Kisjenőről kapjuk a hírt, hogy József főherceg szeptember hó elsején egész családjával aradmegyei birtokára érkezik. — Szeptember 2-ikán lesz ugyanis az ágyai végzetes szerencsétlenség évfordulója s ezen a napon emlékül nap lesz az ágyai kápolnánál. Erre az ünnepre érkezik mi közénk a főhercegi család.

— Az adókvető bizottság működése. A aradvárosi adókvető bizottság folyó hó 26-án d. e. 9 órától kezdve az üvegkereskedő vállalkozó, vaskereskedő, vasöntőde tulajdonos fb. végrehajtó és vegyeskereskedők III. oszt. ker. adóját fogja megállapítani.

— Vidovich ezredes nyugdíjazása. A hivatalos lap legközelebbi száma egyéb nyugdíjazásokkal együtt közölni fogja **V i d o v i c h** ezredesnek, a lugosi 8. honvédgyalozezred parancsnokának — a ki alább az aradi honvédszászlóalj is tartozik — rokkantság ozimén

történt nyugdíjazását is. Vidovich ezredes föltűnést keltett legutóbb egy furcsa napi parancsával, a mely megtiltotta a osalados altiszteknek, hogy karoufogva járjanak törvényes feleségükkel az utozás s az altiszteket általában kitiltotta azokból a vendéglökből és kávéházakból, a melyekben tisztek is megszoktak fordulni.

— Aradmegyeiek a kiállításon. Vasárnap este nyomban a személyvonat után külön vonattal Aradmegye községeiből egy 450 főnyi csoport utazott el Budapestre az országos kiállítás megtekintésére. A csoportot **O s u k a y** Gyula nagyhalmágyi főszolgabíró és néhány községi jegyző vezette, közöttük **P o v á z s a y** Soma, **B o l y o s** Mátyás, **P o s e v i t z** Géza, **M o m á k** Floris és még többen. A felrándulók között legnagyobb számban a pécskai járás van képviselve 148, azután a radnai 128 utassal, a többiek járásonként így oszlanak meg: Ternova 3, Borosjenő 12, Arad 26, Világos 35, Kisjenő 38 és Nagy-Halmágy 55. — Ugyane csoporttal utazott fel a kiállítás megtekintésére **B o h u s** István báró 3, és **B o h u s** László báró 2 alkalmazotja, kiket áldozatkész uraik saját költségükön küldtek el. Az aradmegyeiek hatalmas csoportja — kiknek felénél többje r o m á n a j k u földműves — tegnap reggel érkezett a székes fővárosba. Itt a barakkokban hamarosan elszállásolták őket úgy, hogy már a délután folyamán ellátogathattak a kiállításra. — Ugy értesülünk különben, hogy ezt a 450 főből álló csoportot mihamar követni fogja Aradmegyéből egy m á s o d i k, sőt talán egy h a r m a d i k felránduló sereg is. A második expedícióra máris számos jelentkezés van **F á b i á n** László főispánnál, a borosjenői szolgabírói járás részéről pedig mintegy 200-an külön csoportban készülnek meglátogatni a kiállítást. A mezei munkák befejezte után általában az eddiginél is tömegesebb jelentkezésre van kilátás.

— Tisztviselők vasuti jegye. Már némi nyugtalanságot okozott a tisztviselők között az, hogy a megígért államvasuti kedvezményjegyeket annyi idő után nem kapták meg, míg végre leérkeztek Aradra a fényképpel ellátott, barna bőrkötésű füzeteoskék, általános örömet szerezve tulajdonosaik körében. Csak az orvosok és tanítók csóválják továbbra is még a fejüket, mert ők bizony nem kaptak semmit bizonyos kellékbeli akadályok folytán.

— A magyar gyógyszerészek országos értekezlete folyó hó 22. és 23-án tartotta meg ülését Szegeden az egész ország gyógyszerészeinek élénk érdeklődése mellett. Mint nekünk jelentik, 54-en vettek részt a gyűlésen, kik összesen 470 oly kartársukat képviselték, kik az értekezleten meg nem jelenhettek. Az aradiakat **K h u d y** József és **R o z v á n y** György képviselték. — A kongresszus tárgya volt a belügyminiszterium által leküldött törvényjavaslat kidolgozása és a belügyminiszterhez küldendő memorandum szerkesztése. Elkeseredetten tárgyalták a leküldött törvényjavaslatot, mely a gyógyszerészek érdekeit sérti s azon véleményüknek adtak kifejezést, hogy ha a miniszter a helyzeten nem változtat, a személyjogu gyógyszerterak tulajdonosai nagyrészt tönkremennek vagyoniilag. Ezen értelmű felterjesztést fog a kongresszus átézni a belügyminiszterhez.

— Őszi eső. Szürke, szintele felhők uszálnak az égen, lassan szitály megered az eső, az őszi eső. Hűvös szórázza meg a fakulni kezdő faágakat, harcálan néme lesz a liget, a sétány. Borongó hangulat szálja meg a szívet, a lelket, a természet haldoklásának sejtelmes érzete. A yári jó éiet mihanar csupán az emlékezeté marad s est is lassankint elmossa az egy szitáló, hűvös őszi eső.]Eszik,

esik. A meleg, tikkasztó napok után megereedt a zápor vasárnap estéjén s azóta hol erősebben, hol gyengébben, hol megállva, hol újra kezdve esik, esik. A vidéken is ugyanez a kép, ugyanez a hangulat. A tikkadt föld möhön szívja magába az esőcseppeket, a földeken alig lehet egy-egy töcsőt találni, hol a víz összegyűlemlét. Csak a város kövezett utcáin stagnál a víz. Főleg a vasárnapi erős zápor folytán a csatornák nem bírták befogadni a nagy víztömeget s bizony a haza felé sietők bokáig érő vízben lubickoltak. Hiába, őszi eső, őszi hangulat.

— Az egyéves önkéntesek bevonulása. Megírtuk, hogy a közös hadügyminiszter rendeletéből az újonczok az idén nem október 1-én mint az előző években, hanem október 5-én tartoznak bevonulni. Most azt jelentik, hogy az egyéves önkéntesekre nézve ez a rendelet nem m érv a d ó, azok csak úgy, mint azelőtt, október 1-én tartoznak csapattesteikhez bevonulni.

— Elek új községi írnoke. Elek mezőváros régi községi írnoke R á c z Márton a közelmúlt napokban Fakert jegyzőjévé választatván, az ez által üresedésbe jött írnokei állásra S z a t h m á r y Gyula alispán B a l á z s József írnokeket szemelte ki, ki már évek óta áll a megye szolgálatában s pontos munkájával, szorgalmával és kifogástalan magaviseletével méltán megérdemli az alispán pártfogását.

— Halállal lakolt a leányszóktetésért. Nem mindennapi eset játszódtott le a napokban B o r o s s a b e s vidékén, melyről a következő sorokat vesszük: K i r v á c s Milku kóbor cigány régebbi idő óta szerelmes volt a karaván legszebb, bogárszemű fiatal tündérébe, a szép Annuskába. A leány atyja semmi szín alatt sem akart beleegyezni, hogy egymásé legyenek s a szerelmesek így elhatározták, hogy megszöknének s a legközelebbi fűzfánál az isten szabad ege alatt hűséget esküsznek egymásnak, amit a sirig kötelesek megtartani. Ez meg is történt. A kétségbeesett apa pedig az egész karavánnal a fiatal pár kézrekerítésére indult, akiket Ignasden utólrtek, s az apa erőszakkal vonszolta ki leányát a már férje Kirvács Milka karjaiból. A cigánykaraván rögtön biráskodást tartott a leányszóktető felett s halálra ítéltek, a melyet végre is hajtottak, mert a cigány legényt agyonütötték. A rendőrség számos letartóztatást eszközölt, a többek közt a leány apját is letartóztatta.

— Tanítói kinevezések. A vallás-és közoktatásügyi m. kir. miniszter P a p p János, V a j d a István és G e r g e l y Ida okleveles tanítókat és tanítónőt, a m a k ó i állami elemi népiskolához, rendes tanítókká, illetve tanítónővé nevezte ki.

— Ismét sertésvész. A g r i s r ó i jelenti levelezőnk, hogy ott az utóbbi időben veszedelmes mérvben fellépett a sertésvész. 15 nap alatt 273 darab sertés bukott el. A lakosság kétségbe van esve a veszedelem miatt.

— Iparosok jutalmazása. E hó 31-én osztják ki az arra érdemes iparos tanonczok közt a N e u m a n n iparalapítvány kamatait.

— Sztáray gyilkosa. Gróf S z t á r a y gyilkosáról csak semmi hír, csak semmi nyom. A legszorgosabb kutatás sem tudott még alapos nyomra akadni. A rendőri közlöny legutóbbi száma közli a magy. kir. belügyminiszter felhívását, mely szerint ezer forint jutalomban részesül az, aki a gyilkost felfedezzi.

— Kögyűlés Battonyán. Battonyán — írja levelezőnk — i. hó 22-én d. u. 4 órakor rendkívüli kögyűlés volt, melyen a tárgysorozat érdekességénél fogva az összes képviselők megjelentek. F o d o r jegyző bejelenti, hogy a legutóbbi kögyűlés alkalmával tárgyalt „posza”-ról féle föld tulajdonosával K o v á c s o v i c s József bíró érintkezésbe lépett, aki

101 kat hold földet 45,000 frt vételárért hajlandó eladni. Ezen költség fedezésére eladná a város a gulyajáráson levő három negyed telek és a dombegyházi határban levő három negyed telek földjét s a még esetlegesen fennmaradó összeget törlesztéses kölcsönrel fizetné. S t e i n e r a tanács javaslatát nem fogadja el s kéri a napirendről való levételét. F i s c h e r Zoltán tudni akarja, hogy a város az eladandó földért mennyit kaphatna s így körülbelül mennyi pénzre volna még szüksége, mert nem látja helyén valónak, hogy a mai viszonyok között a város esetlegesen nagyobb költséggel megterheltesse. Kéri egy bizottság kiküldését, a mely az esetleges vevőkkel alkuba lépjen s a vételről, valamint az eladásról ponts s számadást kétszitsen. A kögyűlés ezen javaslatot elfogadja s bizottsági tagokul, K o v á c s o v i c s József községi bíró elnökkel F i s c h e r Zoltánt, N e n á d Andrást, V i n c e z e Mihályt és S t e i n e r Jakabot választja meg. F o d o r jegyző bejelenti a képviselő testületnek, hogy S c h r e i b e r Samu körállatorvost hivatalában tapasztalt visszaélések miatt a járási főszolgabíró telfüggesztette, s a körállatorvosi teendőkkel K u f f n e r Alajos dombegyházi állatorvost bízta meg. Az elbocsájtott városi kertész helyébe pedig G o r d i c s Jánost fogadta fel. Legérdekesebb pontja volt azonban a kögyűlésnek F o d o r Manó adóügyi jegyző kérése. Ugyan is L o v r i c s Pál elhalálozása folytán a közigazgatási jegyzői állás megüresedvén, Fodor kéri a képviselő testületet, hogy önkormányzati jogánál fogva, őt a közigazgatási jegyzői állásba helyezze át. F i s c h e r Zoltán a kérelmet nem fogadja el, miután az áthelyezést nem látja törvényes alapon nyugvónak és óvat emel a már kiirt pályázati hirdetés ellen is, amennyiben nincs kitüntetve, hogy a „közigazgatási jegyzői állás” lesz betöltendő, amiből úgy vesszi észre, hogy mint egy kés akarva akarják a jobberőket a pályázottól vissza tartani. Ezen ügyben fellebbezést a közigazgatás elé be is adta. V e r h o v a y Gyula előtte szóló ajánlatát pártolja, mert úgymond — a törvény nyíltan kimondja, hogy a jegyzői állás választás útján töltendő be. O választói jogát nem hagyja s követeli a képviselő testülettől, hogy a pályázatot határozottan s világosan írja ki. Am pályázón akkor Fodor jegyző s szavazatát biztosan reá adja. S t e i n e r méltányosnak találja ezen áthelyezést és a kérelmet elfogadásra ajánlja. Többek hozzá szólása után a vitás ügy szavazásra bocsájtatott melynek eredménye az lett, hogy Fodor jegyző kérése 10 szót többséggel nem fogadtatott el, s így ő továbbra is az adóügyi jegyzői állásban maradt, a közigazgatási teendőket pedig ezentúl Buzáth István okleveles jegyző szolgabírói irnok végzi.

— Öngyilkosság? A napokban A g r i s község határában, írja levelezőnk, egy kutból kibúzták B o g d á n Endre draocsi lakos holttestét. A hullán semmi külérőszak nem látszik s így valószínű, hogy Bogdán öngyilkossági szándékból ugrott bele a kutba.

— Barátságból. P a j e r Lajos aradi asztalos segéd vasárnap este nagy dárídót csoport egyik vendéglőben S t a n k o v i t s József s még egy pár társával egyetemben. Folyt a nóta, a cigányszó, de főleg a bor, míg nem aztán az egész társaság elázott, de főleg P a j e r Lajos. Mikor a hazatérésre került a sor, Pajer lábait megtagadták a szolgálatot, mire Stankovits József „csupa jószívűségből és barátságból” vállalkozott őt lakására vinni. Tegnap aztán kellemetlen tapasztalatra ébredt Pajer. Tizenhét forintos ezüst órája, láncza nyomtalanul eltűnt. Jelentést tett a rendőrségnek, mely első sorban is Stankovitsot fogta gyanuba, de azt a városban nem találta. Nagy keresés után aztán Beálben elfogták.]

— Vásár a megyében. T a u c z o n, mint nekük írják, a legközelebbi országos vásárt e hó 30-án tegják megtartani.

— Öngyilkos munkás. S z é k e l y Mihály aradi munkás megunta az életét. Régóta visaskodik már a gondolattal, hogy véget vet ennek a nyomoruságnak, de csak megint megbékült vele. Vasárnap azonban nagyon elbúszta magát s hogy valahogy segítsen a ba-

ján, töltötte magosa a gondző, buifelejtő szeszt. Csak hogy ez egyszer már ez sem használt. Ittas állapotában még jobban megrögződött benne a gondolat, hogy öngyilkossá lesz. Megleste, mikor a házbeliek nem voltak közelében s kasza utca 15. számú házban egy éleare fejt késsel gyomrát felmetasztotta. A házbeliek azonban észrevették az öngyilkosságot s orvosért szaladtak. Kiss Dávid dr. magán orvos kezelés alá vette a beteget, de életben maradásához kevés reményt fűz. A rendőrség részéről M u r á d y Almos rendőrhadnagy jelent meg a színhelyen s az öngyilkost a kórházba szállíttatta. Most élet és halál között lebeg.

— Elvesztett madarak. L u k u t i a Mihály aradi gör. kel. lelkész kanári madarát eddig ismeretlen egyén kalitkástól együtt ellopta. A rendőrség keresi. — B r u n n h u b e r József Thököli-téri lakos papagája megunta a rabéletet és kerekelt oldott. — A becsületes megtaláló a rendőrségnél illő jutalomban részesül.

— Tolvaj koldusnő. N a g y Juliánna aradi koldusasszony a város kegyelméből él. Havonta kap egy kis segílyt, hogy magát úgy, a hogy fenntarthatassa s koldulásból szerzett filléreit kiegyesztse. Valahol a külvárosban egy kis lyukban van a lakása ugyanabban a házban, ahol A v r á n György lakik. Szombaton délután ez a feleségével hazulról elávozott. Ezt felhasználta Nagy Juliánna s behatolván a konyhába, onnan egy 17 frtot tartalmazó bugyellárist ellopta, eltávozott. A feljelentés folytán a rendőrség házkutatást tartott nála, mely alkalmossal négy darab fejcsét talált a koldusnő ágya alá elrejtve, miket a házbeliektől és szomszédoktól lassankint elloptott. Keresték a városban, de mindedig sikertelenül, mert a lopás utáni két nap alatt még lakása tájékára sem nézett.

— Halálos esés a lóról. Szerencsétlen vágat ért Nagybecskerekén — mint ottani levelezőnk írja — egy Tummeldinger Lőrincz nevű lovászlegény. A fut kiküldve gazdája a vásártérre, hogy dresszirozza be az egyik hátsólovát, mert egy kissé még vad. A fiu, ki egyébként ügyes lovas hírében állott, minden aggodás nélkülült a lóra és nagy közönség előtt gyakorolta a paripát a gyorsabb és lassabb járásban. Eleintén galoppban mentek, majd később karrierében kezdett a ló vágatni és ekkor az történt, hogy az egyik lába beleakadt a gödörbe, melyet a vásáros nép csinált a sátrak fölállítására alkalmával, s amint megakadt, azonnal föl is bukott maga alá temetve lovasát, ki nem tudta kiszabadítani lábát a kengyélből. A ló háromszor végig hempergett a földön, mindannyiszor Tummeldinger testén keresztül és végre is fölállt, de olyan szerencsétlenül, hogy patájával kiütötte a lovász egyik szemét és behorpasztotta a koponyáját. Súlyos felső sérüléseket is szenvedett a fiu, kit haldokolva vittek el a szerencsétlenség színhelyéről, hol piros volt véréből a föld. Most a kórházban fekszik, de aligha éri meg a reggelt, vagy ha isten különös csodája folytán fölépül, csak elcsúfított roncs lesz a régi szép legénynek.

— Feleségének gyilkosa. Véres gyilkosság színhelye volt pénteken a hevesmegyei Derecske község. A gyilkosságot egy Simon István nevű kaáli gazdaember követte el feleségén, ki őt hűtlenül elhagyta s egy derecskei gazdaemberrel folytatott szerelmi viszonyt. Simon a tegnapi délutáni vonattal érkezett Derecskére azzal a szándékkal, hogy hites feleségét, kit még most is végtelenül szeret s kire minden vagyonát ráíratta, visszahozza magához. Feleségét előbb szép szóval igyekezett rábeszélni, hogy térjen vissza hozzá s legyenek boldogok, mint előbb. Az asszony erre mit sem hajlott s ajtót mutatva, kemény szavakkal kiutasította férjét, kit még maga előtt sem kívánt látni. Erre Simon végtelen elkésredésében a nála levő fegyverhez nyúlt s azt háromszor feleségére sütötte. A golyó talált s az asszony eszméletlenül bukott össze. A dörejre a hűtlen asszony szeretője s annak rokonai összefutottak s a távozó Simona dorongokkal rárontottak s félholtra verve, kidobták az utcára. Simont bezúzott fejjel, sebekkel borítva hazaszállították kaáli lakására, felgyógyulásához azonban kevés remény van.

— Rövid hírek. Komáromban Patoky Mihály csismadiazinas több kézzeljáróval megölte

gazdája fogadott fiát Szapona Gábort, mert ez nem akart neki adni az általa egy pinczérnek vásárolt dinnyéből. — Kőkönyen Vidovich Márton 60 éves polgár fivérének szőlőkertjében, életuntságból felakasztotta magát. — Uj Szivácson Müller Konrad delirium tremens rohamában vadászfegyverével agyonlőtte magát. — Töke-Terebesen nagy tűzvész ütött ki, a mely több mint hatvan házat elhamvasztott. — Romániából 40 főből álló társaság érkezett tegnap Budapestre a millenniumi kiállítás megtekintésére. — Budapestben a Konstantinápoly mulatóhely francia vendéglőjében játékbárlangot fedeztek fel, a melyet rögtön bezáratnak. — Nápolyból jelentik, hogy San Felice érsek, ki a napokban megbetegedett, haldoklik. — Colinae svédországi városban a siketnéma-intézet növendékei egy kirándulás alkalmával a hajóval felborultak s közülök huszan a vízbe fulltak.

HYMEN.

Herling Gyula városunk tehetséges, fiatal almérnöke vasárnap jegyet váltott Károcsy Ferencz kincstári mérnök leányával: Irma kisasszonnyal.

Faragó Ödön gyógyszerész vasárnap esküdtött örök hűséget Pankotán Rombay Mariaka kisasszonynak.

Faragó Gyula aradmegyei földbirtokos folyó hó 29-án vezetni oltárhoz Cziffra Ilonka kisasszonnyal.

Vértesi Gusztáv budapesti könyvkereskedő, Wartha Biri aradi gyermekeáértésznő fivére, a hó 23-án Budapesten eljegyezte Windisch Matild kisasszonnyal, Windisch Mátyás aradi államvasuti főkezelő műveltségű leányát.

Keller János aradi államvasuti tisztviselő napokban tartotta eljegyzését Aradon Vojtek Ilonka kisasszonnyal, Vojtek nyugalmazott m. kir. honvédelmi miniszteri tanácsos kedves leányával.

Wallinger József ujaradi nagyvendéglős eljegyezte Grünwaldi Zsigmond ujaradi polgár kedves leányát: Etelka kisasszonnyal.

TANÜGY.

(—) Évzáró ünnep a gáji ovodában. Az arad-gáj-külvárosi községi ovodában az évzáró ünnepély folyó hó 26-án szerdán lesz, melyre az érdeklődőket tisztelettel meghívom. Az ünnepély kezdete délelőtt 9 órakor. Arad Gáj 1896. évi augusztus hó 24-én. Hanasok Lujza ovónő.

(—) Beiratások. Évek hosszú során át ugy a tanügyi közegek, mint a szülők és általában a nagyközönség legnagyobb elismerése mellett működik városunkban a Léva y né Városy Gizella nyolcosztályú nevelőintézet Városy Malvina igazgató szakavatott vezetés alatt. A növendékek legtágabb körű általános kiképzése volt mindankor az egyhangzó bírálat az intézet szellemi működésére nézve. Ez lehet a legjobb és legigazságosabb ajánló levél most, mikor az intézet a beiratások idejét közli kirdetési rovatunkban, melyre felhívjuk a szülők figyelmét.

SZÍNHÁZ ES IRODALOM.

* Daudet Alphonse hírneves francia író két új könyve jelent meg a napokban a könyvpiacra. „Királyok szamáruzetében” című regény a trónjáról eltűnt II. Christían király sorsával foglalkozik, ki Párisban a lejtőre lép és magával ragadja nejét és kis fiát. „Jack” (Egy boldogtalan ifju története) című regényében Daudet színtén érzékeny tárgyat ölel fel. Egy apátlan szegény ifju sorsát rajzolja mesteri tollal, kit saját édes anyja kerget a halálba. Mindkét kötet Miskolczi Henrik jónévű írónk (a „Képes Csaklád Lapok” és „Budapesti Kiállítás Közönség szerkesztője) fordította nyelvünkre. Az érdekes kötetek, melyek szerfelett csinos kiállításnak, 1 frtjával szerzhetők meg Kun S. könyvkereskedőnél, mint kiadónál (Budapest, Erzsébet körút 38 sz.)

* Az Uj Idők e heti számában Rákóczy György kardjának hű rajzát közli, újabb bizonyítékul annak, hogy ez a köskedveltségű szépirodalmi képes hetilap elől jár mindenben, a mi aktuális és a mi a magyar nemzet szívéhez szól. Ugyanebben a számban kezdődik hosszabb elbeszélés Sipulus tollából, a mely pompás humorral rajzol egy kiválóan sikerült alakot. Tol-

na y Lajos a „Mulató asszonyokban” fővárosi életképet nyújt. Neogrady Antal a Kis kiváncsi című rajza pedig maga is egy kis életkép. Aktuálisok továbbá a „Bácsiok Budapesten”, valamint „A jégünder szerelmese” című cikkek, a melyek közül az utóbbi Nansen sikereit méltatja. A „Mindenfélé” rovatnak is minden apró cikke és képe aktuális, úgy hogy az Uj Idők 35. száma hű képét adja a mult heti eseményeknek. A ki meg akar ismerkedni a lap nemes és hazafias irányával, mulattató tartalmával és finom ízlésre való kiállításával, annak a kiadéhvival (Andrássy-ut 10. szám.) kívánatára ingyen küld mutatványsszámot.

SPORT.

+ A regattisták magánversenye. Csak fáradságtalan sportsmannak a mi derék regattistáink, nem is csoda, ha minden egyes versenyenél dicsőséggel és győzelemmel térnek haza. Amint csak szert tehetnek egy kis szabad időre, kisiklanak sugárnövést csolnakaikkal a Maros vizére s aztán tolyk a munka, száguld a hatyu járásu jármű a vizek tükörén. Vasárnap délután is egy igen érdekes magánversenyt rendeztek az egylet tagjai névszerint: Keresztes Gyula, Natland Bernát, Surányi Pál, Sándor Ede, Szathmáry Gyula, Mihályi Agoston, Dániel Dezső, Vannay Gyula, Szakolczay Lajos, Öry Aladár, Jankó Imre, Vássonnyi Henrik, Rupperts László, dr. Balassa Béla mint vendég, Raszteiner Lajos, Szilárd Emil. Három négyes hajon indultak el a kikötőből délután 3 órakor. Cél volt Glogovác határa. A nem kis utat a társaság 20 peroz alatt tette meg a lehető legnagyobb versenytempóban, hogy mire a cél elérték, bizony csak egy ömlött végig az arozokon az izzadság. Kikötés után aztán kedélyes uzsonnát osztak a jókedvű fiatalok a nap sikerére.

TÁVIRATOK.

A kormány köréből.

Budapest, augusztus 24. (Saj. tud. táv.) Tegnap délután minisztertanács volt, a melyen a Gasteinban levő Fejérváry Géza báró honvédelmi minisztert kivéve, valamennyi miniszter résztvett és amelyen folyóügyek nyertek elintéztést.

Bánffy Dezső báró miniszterelnök és Lukács László pénzügyminiszter holnap este Bécsbe utaznak, hogy ő Felsége az 1897. évi állami költségvetést jóváhagyás végett előterjessék. Lukács pénzügyminiszter holnapután tér onnét vissza Budapestre. Holnapután Dániel, Darányi és Perczel miniszterek Bécsbe utaznak, hogy a miniszterelnökkel, ő Felsége személye körüli miniszterrel és a Gasteinból odaérkező Fejérváry Géza báróval jelen legyenek az orosz czár tiszteletére adott ünnepélyeken.

Bánffy báró miniszterelnök, aki már Kafénist gróf orosz nagykövethoz intézett levélben megköszönte az orosz czár nagylelkű adományát, valószínűleg Bécsben személyesen is meg fogja köszönni az orosz czárnak Magyarország irányában tanúsított gyengéd előzékenységet. A miniszterek Bécsben való tartózkodása olyan rövidre van szabva, hogy a kiegyezési tárgyalások folytatása ezuttal egy részről sincsen tervbe véve.

Minisztereink Bécsben.

Budapest, aug. 24. (Saj. tud. táv.) Az orosz czári pár fogadtatására Bánffy báró miniszterelnök tegnap Bécsbe utazott; a miniszterek pedig ma utaznak el.

Dániel Ernő.

Budapest, augusztus 24. (Saj. tud. táv.) A „Nemzet” jelenti: Több ellenzéki lap hetek óta abban tetszeleg magának, hogy Dániel Ernő kereskedelmi miniszter állását megingottnak mondja és közte és minisztertársai közt, valamint közte és a szabadelvű párt között mindenféle ellentéteket fedezzen fel. Legilletékesebb helyről felhatalmaznak bennünket, hogy ezen hireszteleseket minden alap nélkülieknek jelentsük ki annál is inkább, mivel ezen az ellenzéki lapokban kiszinezett egyenlenségeknak a valóságban semmi nyomuk sincsen és az ezekre alapított következtetések szintén teljesen tárgyaltalanok.

Ezzel kapcsolatban a következő sorok közlésére kértünk fel:

A „Magyarország” vasárnapi számában „Dániel Ernő bukása” című cikkben a letenyei választókerületről és a somogy-szobbszobony-alsó-lendvai vasutról szóló hír, amelyben engem illet, első betűjétől utolsóig valótlán. Ez Letenyén öt hónap óta vasutgyben Letenyén sohasem voltam, vasuti bizottsági gyűlésről nincs tudomásom, semmiféle módon egy év óta a vasuttal nem foglalkoztam, igéretet akár a képviselőválasztással kapcsolatosan, akár a nélkül a vasut létrejövételére nézve soha senkinek nem tettem és az egész dologról egyetlen szót sem tudok.

Lenti, (Zalamegye) 1896. aug. 23.

Mandel Pál dr., s. k. országgy. képviselő.

Széchen Antal gr.

Budapest, augusztus 24 (Saj. tud. távirata.) Széchen Antal gr. udvari főmarsall, mint egy aisei telegramm jelenti, tegnap ott szívvelhűdés következtében hirtelen elhunyt. A hetvenhét esztendőes öreg ur az utolsó napokig jó erőben volt s a fürdőhelyet is csak megszokásból, nem gyógyulás keresése céljából kereste föl. Halála tehát meglehetősen váratlanul következett be.

Egykoron nagy szerepet játszott s tároza nélkül miniszter is volt, azon kívül irodalmi munkássága révén bejutott a legelső birodalmi társaságokba is, de a legujabb generáció nem arról a szerepiéséről ismerte az öreg urat, a mely például az Akadémiába juttatta, hanem arról a szenilis lépéséről, a mely az Akadémiából kivetette. Az öreg ur — ugyanis — már az egyházpolitikai izgalmak napjaiban — lemondott az akadémiai tagságról, mert az Akadémia kegyeletesen mert megemlékezni Kossuth Lajos haláláról.

Választási mozgalmak.

Budapest, aug. 21. (Saj. tud. táv.) A rigyiozai választókerületben élénk mozgalom indult meg. Eddig a kerületet Latinovits Ernő képviselte szabadelvű párti programmal. A jelenlegi képviselő azonban a mandátumra többé nem reflektál. A választókerület zöme egy igen népszerű kedvelt és meggyeszte ismert férfi jelöltisége mellett tömörül. A kiváló tehetségű férfi tevékenységét már eddig is teljes odaadással a megye érdekei javára szentelte. Így csak az érdek jntalma az általános és lelkes bizalom. E férfi Latinovics Pál, az eddigi képviselő fivére. Mandl Pál dr. országgyűlési képviselő választókerületében tett körutjában ma Lentibe érkezett és a mint eddigi körutjában mindenütt úgy, sőt még fokozottabb mérvben az egész értelmiség és a választó közönség nagy száma által tüntetű lelkesedéssel fogadtatott. A választó kerület minden részéből a kerület javarésze jött ismét össze, hogy a lappangó néppárti mozgalommal szemben ragaszkodását képviselője előtt nyilvánítsa. A lelkes fogadtatás után a képviselő nagyszabásu beszédet mondott a szabadságról és annak megvédéséről a szabadság vívmányait veszélyeztető néppárti

mozgalommal szemben. A nagy lendülettel, de mégis népies alakban tartott beszéd óriási hatást tett, különösen a népre, a mely a nyert felvilágosításokat köszönettel és megnyugvással fogadta.

Ferdinánd a Vaskapunál.

Szofia, augusztus 24. (Saját tud. táv.) Ferdinánd, bolgár fejedelem, bizalmas uton lépéseket tett Bácsben az iránt, hogy a Vaskapu megnyitási ünnepségekre is meghívást kapjon.

A krétai helyzet.

Athén, aug. 24. (Saját tud. táv.) Az „Asty” jelentése szerint a porta közölte a konstantinápolyi orosz nagykövettel, hogy elfogadja a hatalmak Krétára vonatkozó javaslatait, kivéve a sziget igazságügyi függetlenségét.

Páris, aug. 24. (Saját tud. táv.) A Havas-ügynökség-jelenti Athénból: A kaneeai konzulok azt az utasítást kapták, hogy komolyan szólítsák föl a krétaiakat a kilátásba helyezett engedmények elfogadására. A görög kormány ugyanily értelemben működik. Általánosan azt hiszik, hogy a krétaiak végre is elfogadják a nekik tett engedményeket.

Macedoninai mozgalmak.

Athén, augusztus 24. Saj. tud. távirata.) A koozanai (Macedonia) kajmakám 15 keresztényt elfogott és a basibuzokok közül 150-et tuszokul őrizet alá helyezett, hogy a mézszárlások ismétlődését megakadályozza. A legutóbbi mézszárlások áldozatait nagy részt mellett temették el.

Kandiából.

London, aug. 24. (Saját tud. távirata.) A „Reuter-ügynöksége jeleni Kandiából a hó 22-éről: Tegnap 3002 felkelő megtámadott 20 kis falut, melyekben összesen 300 mohamedán lakott, és sokat a lakosság közül megölt, 19 falut felgyújtott és 1002 darab marhát elhajtott.

Tüntető asszonyok.

Valencia, augusztus 24. (Saj. tud. táv.) Egy asszonyokból álló csoport tegnap tüntetéssel akarta megakadályozni a katonának Kubába való indulását. A csendőrség és lovaság közbelépett, szétkergette a csoportot és öt asszonyt elfogott. A többiek követték az elfogottakat és kövekkel dobálták meg a rendőrség közegeit.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS

Gazdasági egyesületünk gyűlése.

— Augusztus 24-én. —

Az aradi gazdasági egyesület választmánya tegnap délelőtt, Vá s á r h e l y i László elnökléte alatt ülést tartott, melyen az elnök minde- nek előtt megkötött szavakban emlékezett meg azon nagy veszteségről, mely a gazdasági egyesületet is nagy érdemű választási tagjának a gazdasági érdekek buzgó harcosának, néhai B o r o s Beninek elhalálásával érte. A halál- eset bekövetkezte óta ez lévén a gazdasági egyesület első ülése, elnök helyettes kötelességet vél teljesíteni, midőn indítványozza, hogy a gazdasági egyesület választmánya fejezze ki jegyzőkönyvében részvétét Boros Beni halála felett s az özvegyhez intézzen részvétiratot. A vá- lasztmány az indítványt magáévá tette.

A magyar agrár és járárdékban k részvénylátszás egy átiratban tudatta a gaz- dasági egyesülettel, hogy a gazdaközönség sze- mélyi hitelének emelése és olosobbitása érde- kében létrehozta az „Országos mezőgazdasági

hitelegyletet” melynek megatását, különösen a szükséges információk megadása végett egy véleményező bizottság alakítását kéri. A vá- lasztmány örömet fejezte ki a gazdaközönség érdekét szolgáló hitelintézet létesítése felett, kijelentvén, hogy kész az agrár és járárdék bankot üdvös törekvésében támogatni, a véle- ményező bizottságba eddig P u r g l y János elnökléte alatt, K i n t z i k János, Urbán Iván. S z a l a y Antal és F r i e b e i s z Miklós ta- gokat választotta meg.

Szóba kerülvén ezután a gazdasági egyesület részvétele a f. é. szeptember hó 24—26-ik nap- jain Budapesten tartandó IV. országos ga- z d a k o n g r e s s z u s o n, elhatározottat, hogy az egyesület képviselőjében leendő megje- lenésre gróf Z s e l é n s z k i Robert egyleti elnök, továbbá F r i e b e i s z Miklós és M o l n á r Lajos választmányi tagok kéretnek fel: egytuttal kimondotta a választmány, hogy a gazdasági egyesületek szövetségének az ország- os gazdasági egyesületek tervezete szerint való újjászervezéséhez elvileg hozzájárul.

A földművelésügyi m. kir. miniszter véle- ményezés végett leküldvén az egylethez Erdőhegy községnek a közös legelő felosztá- sát kérő folyamodványát, a választmány ogy értelmű véleményét adott, hogy Erdőhegy község volt urbéseinek az osztatlan közös legelő felosztása a tagosítással egytttesen engedtesék meg.

A sárosmegyei gazdasági egyesület felter- jesztése a m e z ő g a z d a s á g i s z e s z i p a r b a j s i ügyében, előleges tanulmányozás és véleményezés végett R e c s e y Miklós öt- venesi uradalmi tisztartó, egyesületi tagnak ada- tott ki.

A békésmegyei gazdasági egyesület felter- jesztését a kartellek ellen pártolta a választmány.

A nyitrai gazdasági egyesület javaslata a v é g r e h a j t á s i t ö r v é n y n e k a mezőgazdaságat érdekei szempontjából leendő módosítása végett tanulmányozásra N a c h t n é b e l Ödön egyesületi ügyesnek adatott ki.

Több miniszteri leirat bemutatása után elhatározta a választmány, hogy az a r a d h e g y a l j a i s z ö l l ö k b ő l c o l l e c t i v kiállítását rendezze a budapesti szred- éves kiállítás keretében folyó évi október 1-től 10-ig tartandó időleges kiállításon. A rende- zésre H a l m a y Andor, M o l n á r Lajos és V a r g h a Imre egyesületi tagok kéretnek fel. Ezzel az ülés véget ért.

Budapesti áru és értéktőzsdé.

— Gyenes Lajos ország jelentése. —

Budapest, augusztus 24.

G a b o n a ű z l e t: Buzát mai jól ki- náltak, a vételkedv szintén jó volt s az irányzat szilárd lett. Elkelt 60000 métermá- zsa buza 20—25 krajczárral magasabb áron.

H a t á r i d ő ű z l e t: Amerika 2 cent magasabb, Berlin 1/4 magasabb. Szilárd irány- zat és nagy jó forgalom mellett az árak emelkedtek.

Zárul 12 órakor:

Őszi buza	7.08—7.08
Tavaszi buza	7.40—7.41
Buza május—júniusra	—
Tavaszi tengeri	8.70—8.72
Őszi tengeri	8.94—8.96
Tavaszi zab	5.44—5.45
Őszi zab	5.70—5.72
Tavaszi rozs	6.05—6.07
Őszi rozs	6.88—6.89
Tavaszi repese	10.70—10.80

E r t é k t ő z s d é: A mai értéktőzsdé tar- tott irányzott és jó forgalom mellett ment végbe a helyi érdekek piacon osendes nan- gulat mellett fizetlenség volt.

Zárul 12 órakor:

Osztrák hitelrészvény	388.50
Magyar hitelrészvény	398
Osztrák államvasut	361.25
Lombard	—
Jelzálog hitelbank	—
Rima-Murányi	—
Villamosvasut	—

Budapesti gabnatőzsdé.

— Az „Aradi Közlöny” távirati tudósítása. —

Budapest, augusztus 24. d. n. 5 óra.

Buza bánági új	—
Buza tiszavidéki	7. — 7.85
Buza pestvidéki	6.95—7.30
Buza fejmegyei	6.95—7.30
Buza bácskai	7. — 7.40
Reze új, elsőrendű	6.20—6.30
Reze új, másodrendű	6.15—6.20

Arpa takarmány	3.90—4.20
Arpa égetni való	5. — 5.75
Arpa sörfőzdei	6.20—7.50
Zab	5.75—6.10
Tengeri bánási	8.80—8.96
Tengeri másnemű	3.70—3.75
Káposzta-repeze bánási	9.90—10.50
Köles	—
Buza márczius—április	7.34—7.36
Buza szeptember—október	6.97—6.99
Buza május—június	—
Roze szeptember—október	6.88—6.85
Tengeri május—június	8.92—8.94
Tengeri július—augusztus	3.73—3.75
Tengeri októberre	—
Zab márczius—április	5.66—5.68
Zab szeptember—október	6.87—5.89
Káposzta-repeze augusztus—szeptember	10.60—10.70

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén.

Budapest, 1896. augusztus 24.

Magyar aranyjárldék 4%	122.50
Magyar krownajáradék 4%	99.25
Magyar arany 4 1/2%	123.50
Magyar ezüst 4 1/2%	101.50
Magyar keleti vasut 1876.	121.75
Magyar földtehermentesítési kötvény	97.50
Magyar italmegváltási kötvény	100.—
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	97.—
Magyar nyereségy-sorsjegy kölesön	152.50
Tiszaszabályozási és szegedi kölesön	138.50
Osztrák papírjáradék	101.50
Osztrák járadék ezüst	101.50
Osztrák járadék arany	123.50
Krownajáradék	101.—
1880-iki államsorsjegyei	145.50
Osztrák-magyar bankrészvény	960.—
Magyar hitelbank részvény	386.25
Osztrák hitelbank részvény	387.30
Osztrák-magyar államvasut	361.25
20 frankos arany (Napoleon's or)	9.50
Német: birodalmi márka	58.80
London	119.70
Páris	47.45

S z e z s z ü z l e t.

— Augusztus 24. —

Mai jegyzéseink: Készaru nagyban nyers szesz 51 forint — krajczár, kosinyber 51 forint 50 krajczár hordó nélkül, per 100 liter 1/2 beleérve 25 frt fogyasztási adót. Száritott moslók 5 frt 20 kr. métermássáknént.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Körjegyzőség (Petris) Szeptember hó 6-ig távol lesz Aradtól a főispán, es alatt az idő alatt tehát nem lehet véle beszélni.

IDEGENEK NEVSORA.

— Augusztus 24. —

- Nemzeti szálloda: Hönig Ferenoz magánzó, Temes- vár. Roser József hivatalnok, Zenta.
- Fekete Sas szálloda: Nagy Imre bankhivatalnok, Bu- dapest. Holmann Jakab utazó, Bécs. Soós Elek utazó, Budapest.
- Vörös Ökör szálloda: Szappanyos János napszámor, Arad. Krausz Ignác kereskedő, Kertőháza. Stiller Jenő napszámor, Arad.
- Szárnyas Kerék szálloda: Schwarz J. biztosítási felügyelő, Temesvár. Szokállov Miklós vendéglős, Abrud- bánya. Mitze Demeterné fehérnemű tisztító, Brassó. Kne- zevich Nándor betűszedő, Bécs. Nagy Imre ankhivatal- nok, Budapest.
- Vasuti szálloda: Ujhelyi Mór, Nagybecskerek. Gold- hauser S. utazó, Bécs. Steinfeld Sándor kereskedő, Nagy- vára.

Felelős szerkesztő: Vass Géza.

NYILTTÉR.*

Deutsch Testvérek
divatáruház Arad.

Fehérnemű kiállításunkat

a nagyérdemű közönség
figyelmébe ajánljuk!

Deutsch Testvérek
divaturuház Arad.

Aradvármegye alispánjától.

19513/896.

Árlejtési hirdetmény.

Aradvármegye részére 1897., 1898. és 1899-ik év folyama alatt szükségendő író- és világítási szerek, úgy nyomtatványok szállításának biztosítása iránt 1896. évi szeptember hó 21-ik napján délelőtt 10 órakor a vármegyei alispáni irodában zárt ajánlatok útján, árlejtési versenytárgyalás fog tartatni.

Ezen versenytárgyalásra vállalkozni szándékozók azzal hivatnak meg, hogy 50 kros bélyeggel ellátott zárt ajánlatukat folyó évi szeptember hó 21-ik napjának d. e. 10 óráig Aradvármegye alispánjához nyújtsák be.

Az ajánlatokban az ajánlott árak szám és betűvel kiírandók, valamint megemlítendő, hogy vállalkozó az árlejtési feltételeket ismeri s azoknak magát aláveti, — a beadott ajánlat boritékán pedig megjegyzendő, hogy az mely vállalatra szól.

Az árlejtési feltételek, valamint a minták a vármegyei főszámvevőnél tekinthetők meg.

Aradon, 1896. augusztus 13.

Szathmáry Gyula,

1113

alispán.

Évenként kb. 400 sokk 8 és 4 zoll erős bükkfa-küllő, valamint tölgyfa-söröshordó-donga 80 cm.-nyi hosszúságig **kerestetik.**

Ajánlatok „J. H. 8728” jelige alatt Rudolf Mosse-hoz Berlin S. W. intézendők. 1123

Magy. kir. államv. üzletvezetőség Kolozsvárott

Pályázati hirdetmény.

A m. kir. államvasutak kolozsvári üzletvezetőségének és kolozsvári osztálymérnökségének központjában egy-egy hivatal, illetve iroda-szolga állás van üresedésben.

A hivatali állással évi 300 ft azaz háromszáz forint fizetés; az irodaszolgai állással pedig 250 ft évi fizetés és ezzel járó lakbér illetmény és szolgálati ruházat élvezete van egybekötve.

A polgári alkalmazásra jogosító hadügyi vagy honvédelmi ministeri igazolvánnyal bíró alisztek ezen állások betöltésénél elsőbbséggel bírván, felhívjuk azon kiszolgált aliszteket, kik az 1873. évi II. t. - cikk értelmében jogosultsággal bírnak s pályázni ohajtanak, hogy említett igazolvánnyal felszerelt folyomódványukat, melyben vasuti szolgálatra képesítő 35 évet meg nem haladó koron és egészséges ép testszervezeten kivül a magyar írás, olvasás és számolás elemeiben való jártasság, úgy szintén a magyar honpolgárság, kellőképp igazolandó, következő cím alatt: „A m. kir. államvasutak üzletvezetőségének, általános I. osztály Kolozsvárt.” legkésőbb f. évi augusztus hó 25-ig terjesszék be, minthogy az ezen határnapon tui beérkezendő kérvények figyelembe vételni nem fognak.

Megjegyzendő, hogy a polgári állásra jogosítandó igazolvánnyal ellátott azon aliszteknek, kik a katonaságtól közvetlenül s a szolgálat folytonosságának megszakítása nélkül lépnek át a m. kir. államvasutak szolgálatába, véglegesítésük esetén s ha a vasuti szolgálatbelépéskor 45 évüket még tul nem haladták, katonai szolgálatban töltött idejük — az alapszabályszerű utánfizetéseknek megfelelő havi részletekben leendő befizetése mellett — nyugdíjjogosult idejükbe be fog számítani.

Kolozsvár, 1896. július hó 25-én.

Az üzletvezetőség.

Iskolai értesítés.

Lévayné-Városhy Gizella nyolcz osztályu nevelőintézetében a beiratások szeptember 1-én kezdődnek

az iskolahelyiségben: Kossuth-utca 68. szám, I. emelet.

Növendékek bennlakásra is felvétetnek és az összes — úgy bennlakó, mint bejáró tanulók, — a rendes tantárgyakon kívül, — melyek között a német- és francia-nyelv és társalgás is tartozik, — különös kívánatra a zenében, angol- és olasz-nyelvben és táncban is nyerhetnek oktatást.

Aradon, 1896. augusztus hóban.

Kitünő tisztelettel

Városhy Malvina

igazgató.

1122

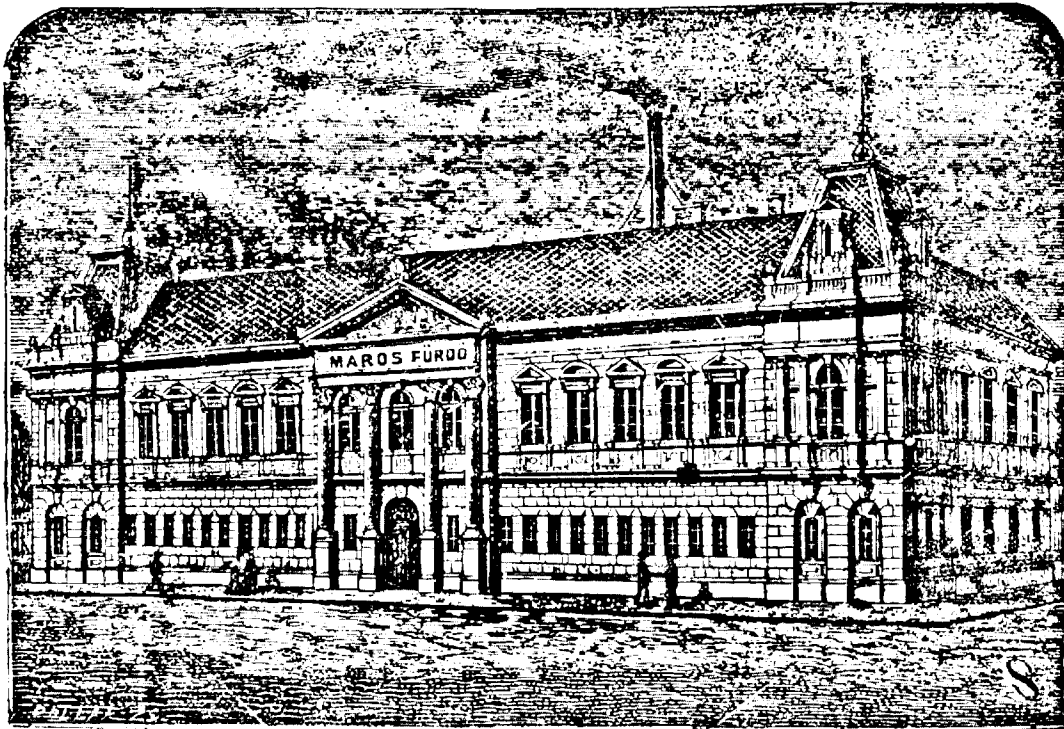
Az élvezetek egyik legolcsóbb és legkellemesebb neme, mely testünket felüdíti, zsibbadásnak induló idegeinket napi munkáink teljesítésére képesebbé teszi, vérünk rendes mozgását előnyösen előmozdítja, s lelkünk kedélyvilágának vidámságát kedves hangulatban tartja a „fürdés.”

A fürdés kiválólag a gőzfürdésel járó dörzsölés (Frotiren) következtében a testről a felbőr lehámlik, a bőr likacsai kitisztulnak s így lehetővé tétetik, hogy testünk, a belőle ki-fejlődő s egészségünkre kártékonyan ható maró, sós nedvektől megszabadittassék azáltal egészségünk biztosittatik.

Hogy ezen önmagunk iránt tartozó kötelességünknek lehetőleg eleget tehezzünk

Simay István a „Maros“-gőzfürdő tulajdonosa

fürdési díjakat oly méltányosan állapította meg, hogy azt mindenki használhatja.

A váróteremben hideg ételek és italok mérsékelt árak mellett kiszolgáltatók. Szűrt Maros-ivóvíz eladására is havi bérlet nyitattik. Előjegyzeni a pénztárnál lehet.

Gőzfürdő.		Vizgyógy.	
Egy személy-jegy	— frt 70 kr.	Egy személy-jegy	— frt 50 kr.
10 drb bérlet-jegy	5 frt 70 kr.	30 drb bérlet-jegy	18 frt 50 kr.
Egy órák-jegy	— frt 40 kr.	Vas és móor-fürdő.	
Uzása-tanítás.		Egy személy-jegy	1 frt — kr.
Hidényjeggyel együtt	12 frt — kr.	10 drb bérlet-jegy	9 frt 50 kr.
Uszoda.		Kád-fürdő.	
Egy személy-jegy	— frt 30 kr.	Ruhával	— frt 50 kr.
4 darab bérlet-jegy	1 frt — kr.	Ruha nélkül	— frt 40 kr.
10 drb bérlet-jegy	2 frt — kr.	Villany-fürdő.	
Egy gyermek-jegy	— frt 20 kr.	Egy személy-jegy	— frt 70 kr.
10 drb bérlet-jegy	1 frt 50 kr.	10 drb bérlet-jegy	6 frt 50 kr.
Hideg és gyógy-fürdő.		Külön ruha-díjak.	
Egy személy-jegy	— frt 50 kr.	1 lepedő vagy palást	7 kr.
10 drb bérlet-jegy	4 frt 50 kr.	1 törülköző	8 kr.
100 drb bérlet-jegy	18 frt 50 kr.	Pénztárnyitás	
Masszázs egy személy	— frt 70 kr.	nyáron reggeli 6 órakor.	
		télen reggeli 7 órakor.	

A Simay-féle gőzfürdő-épületben azemeltemben napos vagy hónapos szobák bérelhetők.

A t. cz. birtokos urak figyelmébe!

Aradváros központjában, a színház közelében lévő Simay-féle gőzfürdő-épület emeleti részében, több utca, parkettával kikapolt szoba, hónapos vagy éves bérletre szolgálattal kiadó.

A háznál van vízvezeték, szűrt Maros-víz, és télen át gőzfűtés.

80 — x